

**KURUMSAL
SOSYAL
SORUMLULUK**

KISA ÖZET

HİT206U

1. ÜNİTE- Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Gelişimi

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK KAVRAMI

Sosyal sorumluluğun tarihsel gelişimi, I. Dünya Savaşı sonrasında itibaren ele alınabilir. Savaş sonrasında değişen yönetim anlayışı toplum sorunları ile daha fazla ilgilenilmesine neden olmuştur. Bu dönemden itibaren kurumların hayırseverlik çalışmalarının başladığını söylemek mümkündür. Bu kurumların yardımsever bağışlarda buldukları görülmektedir.

Yönetim felsefesinde meydana gelen değişimler ve sosyal ahlak anlayışın kabulü, sosyal sorumluluğu tetikleyen nedenlerdir. Yaklaşık olarak 1970'lerin başından beri yaygın olarak kullanmaya başlanan "Kurumsal Sosyal Sorumluluk" terimi Türkçe'de kısaca KSS, İngilizce'de ise Corporate Social Responsibility kavramının kısaltılmış hali olan CSR biçimde kullanılmaktadır. Bu kavram özellikle uluslararası ya da küresel olarak tanımlanan kurumların etkinlikleriyle tüm dünyaya yayılmıştır.

Sosyal sorumluluk terimi ilk kez 1953'te yayımlanan Bowen'in "İşadamlarının Sosyal Sorumlulukları" adlı makalede yer almıştır. Bowen bu makalesinde, işadamlarının, toplumun değer ve amaçlarıyla örtüşen sosyal sorumluluk faaliyetlerle ilgilenmelerini savunmuştur. Kurumların sosyal açıdan sorumlu olması gerektiği kavramı, 1960'lı yıllarda uluslararası kurumların büyüklüğü ve gücünün arttığı dönemde yaygınlaşmıştır.

Sosyal sorumluluk kavramına kurumların bakış açısıyla bakıldığında farklı yaklaşımlarla ele alındığı görülmektedir.

- **Kurumun kendine odaklanan bakış açısı:** Kurumlar sahip oldukları kaynakları etkin biçimde kullanarak, kar ederek topluma mal ve hizmet sunar.
- **Dışa dönük ve çoklu bir ilgiyi esas alan bakış açısı:** Kurumun faaliyetlerinden etkilenen ve kurumu etkileyen kişi ve kurumların çıkarlarını dikkate almasını ilke edinir. Kurumlar kar elde etmenin ötesinde sorumluluklarını topluma yaymaktadır.

Hunt & Grunig'e göre ise kurumların sorumluluğu şu kategoriler altında değerlendirilmelidir,

- Kurumların temel görevleri
- Kurum çalışmalarının kurum dışındakiler üzerindeki etkisi
- Sosyal sorunların çözümü

Broom'a göre ise kurumların sosyal yükümlülükleri şunları içermektedir:

- Her seviyede, işçi çalıştırırken, tanıtırken ve telef ederken kişisel farklılıkları gözetme taahhüdüyle istikrarlı iş kaynağı sağlama
- Paydaşlara makul bir yatırım getirisi sağlama ve karlılığı sürdürme
- Uzun dönemli gelişimi ve rekabeti sürdürecekt stratejik hedefleri oluşturmak ve onları gerçekleştirmek

Hem kurumun hem de toplumun çıkarlarının gözetildiği kurum politikalarını oluştururken şu ilkelerden yola çıkılmaktadır:

- ✚ Yerel ve ulusal ilgiye göre en üstten en aşağıya doğru sorunları belirlemek,
- ✚ Etkisi ve görünürlüğünün muhtemelen fazla olacağı birkaç alanda çabaları toplamak,
- ✚ Kurumun sosyal ve yerel programlarını ve başarılarını duyurmada etkin pazarlama yeteneklerinden faydalanmak
- ✚ Halkın kurumu sadece kendisine hizmet eden bir kurum olarak görmesinden sakınmak veya bunu en aza indirmek

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUĞUN GELİŞİMİ

KSS'un kurumlar tarafından ele alındığı ilk dönemlere bakıldığında daha çok iş adamlarının yükümlülüklerini ortaya çıkaran sosyal sorumluluk politikalarını takip etmek, kararları almak ya da hedeflemek ve toplumun değerleri açısından arzu edilen uygulamalarda bulunmak gibi görülmektedir.

Günümüzde ise KSS yasal gereksinimleri aşan, etik bir şekilde yasalara hükümet ve çalışma yönetmeliklerine uyan, kurumların iç ve dış paydaşlarına yönelik açık veya net toplumsal sözleşme yapan uygulamalar olarak ele alınmaktadır.

KSS bugünkü anlamdaki uygulamalarının gelişimi ise özellikle ABD kaynaklı olarak devam etmiştir. Kurumsal sosyal sorumluluk üzerine yapılan çalışmaların 19. yüzyıl sonlarında ortaya çıkmıştır. Bu dönemde devletin yanı sıra ticari kuruluşların da toplumsal amaçları olduğundan söz edilmektedir. 1890'ların sonunda "ticaret etiği" dersi California Üniversitesinde okutulmaya başlamıştır. 20. Yüzyılda ise ABD'de din adamlarının, işadamlarının halkın yoksul kesimine yardım etmesi önerilerinde buldukları görülmekteydi. Ayrıca alışveriş ve finansmanla ilgili konularda başvuru hileleri, işçi hakları, sağlığı ve güvenliği ihlallerine yönelik olarak 1830'larda ilk kanunlar çıkarılmıştır. 1920'lere gelindiğinde, değişen üretim yapısında alıcı ile satıcı arasındaki mesafenin açılmasına, güveninin azalmasına bir çözüm olarak hizmet kavramı vurgulanmaya başlamış, sahiplerin yanında çıkar gruplarının da varlığını fark eden profesyonel yöneticiler iş başı yapmış ve iş etiği ile ilgili kurallar geliştirilmiştir.

1929 Krizi ve İkinci Dünya Savaşı ile bir durgunluğa giren KSS uygulamaları ve tartışmaları yarım yüzyıllık bir süreçte gelişerek bugünkü halini almıştır. Sosyal sorumluluk sahibi iş dünyası talep ve beklentileri daha çok 1960'lar ve 1970'lerdeki tüketici hareketleri ile ortaya konmuştur. 1980'li yıllarda kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarında bir duraganlık görülmesine karşın kavram kurumsallaşmış ve kurumların uygulamalarına yerleşmiştir. Bu dönemde Freeman'ın geliştirdiği paydaş kuramında, önceleri stratejik planlama ve yönetimde paydaşların etkisinden söz edilirken daha sonra bu paydaşların katılımının da eklendiği görülmektedir. Paydaş yaklaşımı, işletmelerin hissedarlarının dışında pek çok kurum ve kişiyle ilişkide olduğunu vurgulayarak, şirket ve söz konusu kurum/kişiler arasında bir etkileşim olduğuna dikkat çekmektedir.

1990'lara gelindiğinde kurumsal sosyal sorumluluk için pek çok uluslararası oluşumun ortaya çıktığını görmekteyiz:

- 🌀 Business Ethics Quarterly dergisinin yayınlanmaya başladı. (1991)

- ☉ International Association for Business and Society- Uluslararası İşletme ve Toplum Kuruluşu faaliyete geçti.
- ☉ Coalitition For Environmentally Responsible Economic-CERES (1997) 2. INCR (Investor Network on Climate Risk)

1990'ların sonuna doğru kurumsal sosyal sorumluluk kavramının genişlediği görülmektedir. Bu dönemde ekonomik, yasal ve etik sorumlulukların zorunlu olarak yapılması gereken sorumluluklar olduğu vurgulanırken kurumun toplumda yaşanan sorunların çözümünde bir hayırsever gibi çalışması önerilmektedir. 2000'li yıllarda kurumsal sosyal sorumluluk alanındaki en önemli gelişmelerden birisi Birleşmiş Milletler tarafından imzaya açılan Küresel İşbirliği Anlaşması (Global Compact)'dir.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUĞUN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

KSS ile ilgili görüşler ve uygulamalar, dünyada son kırk yıldır Türkiye'de ise son on-onbeş yıldır giderek daha fazla önem taşımaya başlayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Etik ve hayırseverlik sorumluluklarının yerine getirilmesi yeni bir kavram olmamakla beraber kavram olarak KSS altında yer almaya başladıklarında farklı bir kimliğe bürünmüştür. Daha önceden açıkça dile getirilmeyen bu sorumluluklar tamamen gönüllü olarak yerine getirilmekte kurum için herhangi bir getirisi olacağı dikkate alınmamaktaydı. Ancak günümüzde bu sorumlulukların yerine getirilmesi hala gönüllü olarak yapılması gerektiği düşünülse de kurum imajı ve kimliği çalışması içerisine giren her işletme için KSS çalışması danışman şirketler tarafından önerilmektedir. Bu nedenle günümüzde kurumların KSSkapsamında etik açıdan sorumluluğunu yerine getirmenin ötesinde kurumun topluma yardımını gösteren sosyal girişimlerde buldukları da görülmektedir.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği'nin 2008 yılında yayınladığı KSS Raporunda Türkiye'deki uygulamalara yönelik bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmeye göre öne çıkan noktalar şöyledir:

- ❖ Kurumlar KSS uygulamalarını farklı biçimlerde tanımlayıp yönetmektedir.
- ❖ Uygulamalarda sponsorluk aktiviteleri ve STK'lar ile ortak yürütülen toplumsal projelere ağırlık verilmektedir.
- ❖ Paydaşların katılımı STK'larla kurulan çeşitli ortaklıklar ve ortak projelerle sınırlı kalmaktadır.
- ❖ Kurumlar görece daha basit sosyal ve çevresel konulara yönelmektedir.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUKLA BAĞLANTILI KAVRAMLAR

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı literatürde ve uygulamalarda ele alınırken başka kavramlarla eş anlamlı ya da yerine kullanıldığı görülmektedir. KSS yerine sosyal sorumluluk ya da kurumsal sorumluluk gibi terimler kullanıldığında eş anlamlı olarak ele almak mümkündür. Ancak iş etiği, kurumsal vatandaşlık, kurumsal yönetim, sürdürülebilir kalkınma, kurumsal hesap verebilirlik gibi terimlerle birbirini bütünleyen ya da destek olan uygulamalar olmasına rağmen aralarında farklılıklar görülmektedir. KSS kavramı ile bağlantılı olan kavramların incelenmesi bu farklılıkları görmek açısından önemlidir.

İş Etiği:

İş etiği kavramı, mal ve hizmet üretiminde ve satışında ahlaki ya da etik davranışın önemini ortaya koymaktadır. İş etiği kavramı, ticari etkinliklerin ahlaki özellikleri için kullanılan bir terimdir. İş etiği, bir şirketin iş fonksiyonları tamamlarken, tüm çalışanların kabul edilebilir bir

şekilde hareket etmesini sağlamak için kullanılan ahlaki ilkeleri temsil eder. İş etiği kavramı ile özellikle ahlaki standartların kurum politikalarına, kurumlara ve davranışlara nasıl uygulanacağı üzerine odaklanır. İş etiği, ahlaki standartların, modern toplumların mal, hizmet üretmesi ve dağıtması esnasında organizasyonlardaki ilgili bireylerin hareketlerine nasıl uygulanacağına ilişkin çalışmadır.

İş etiği konusunun önem kazanmasının nedenleri şöyle sıralanabilir:

- ✓ Toplumun, sosyal açıdan sorumlu ve etik açıdan yüksek düzeyde kurumlar talep etmesi,
- ✓ Kurumların topluma zarar vermesini önlemek için etik davranışların benimsenmesi
- ✓ Kurumların etik olmayan çalışan ve rakiplerden zarar görmelerini engelleyecek etik davranışın yaygınlaşması
- ✓ Çalışanların iş haklarının korunması

Sürdürülebilir Kalkınma:

Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik, çevresel ve sosyal yaklaşımlar çerçevesinde insanların günlük yaşam ihtiyaçları ile doğal kaynakların sürdürülebilirliği arasında denge kurulmasıdır. Sürdürülebilir kalkınma, doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve kalkınmasına imkân verecek şekilde programlama yapılmasını amaçlamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma, ilk olarak 1987 yılında, Birleşmiş Milletlerin, Brundtland Raporu olarak da bilinen, Çevre ve Kalkınma Komisyonu raporunda, "günümüz ihtiyaçlarının, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılama olanaklarından fedakârlık yapılmaksızın, karşılanabilmesi süreci" olarak tanımlanmıştır. Sürdürülebilir kalkınma, dünyadaki doğal kaynakların ihtiyaçlardan fazla kullanımını önleyerek, iyileştirmek; dünya vatandaşlarının hayat kalitesini arttırmak ve ekonominin iyileşmesine hizmet vermeye odaklanmıştır.

6

Çevrenin korunması ve sürdürülebilir kalkınma için rekabet edebilirliğin artırılması hedefleyen Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Programı'nın Türkiye Ulusal Program Eylem Planının kapsamına göre çıktılar şunları içermektedir:

- *Sürdürülebilir kalkınmanın güçlendirilmesi için ulusal ve yerel düzeyde iklime dayanıklı, yoksulları dikkate alan ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat eden politikaların, kurumların ve programların geliştirilmiş olması, politikalara dâhil edilmesi ve uygulanmasının sağlanması.*
- *Çevresel verimliliğin sağlanması ve izlenmesi için ulusal kapasitenin geliştirilmiş veri toplama ve bilgi sistemleri aracılığıyla güçlendirilmesi.*

Kurumsal Yönetişim:

Kurumsal yönetim küçük ve büyük hissedarlar, yönetim kurulu, üst yönetim ve çalışanlar arasındaki ilişkileri kapsamaktadır. Kurumsal yönetim, kurumsal güvenin temelini oluşturmaktadır. Kurumsal yönetim, kurumların yönetim kademesindekilerden başlayarak çalışanlara kadar ilişkilerin ilkelere dayandırıldığı, yetki ve sorumluluk alanları dağılımının ve organizasyonunun belirlendiği, güvenilirliğin ve şeffaflığın önem taşıdığı yönetim yapısı olarak tanımlanabilir. Bu ilkelerin uygulanması şirketlerin değerlerini arttırmaktadır. Şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk ve adaletlilik tüm dünyada kurumsal yönetim ilkeleri olarak kabul edilmişti. Küresel çerçevede gerçekleştirilen şirket birleşmelerini güvenceye almak ve

ekonomik krizlere karşı daha güvenli bir alanda yer almak isteyen kurumların kurumsal yönetişime önem verdikleri görülmektedir. Bu ihtiyaçlardan yol çıkarak OECD kapsamında "Kurumsal Yönetişim İlkeleri" çalışması yapılmış ve 1999 yılında bu ilkeler yayınlanmıştır:

1. Hissedar haklarının korunması: Bu ilkeye göre temel hissedarlık hakları; mülkiyet haklarının kaydedilmesi, hisse senedinin devredilmesi, şirketle ilgili zamanında ve düzenli bilgiye sahip olma, genel kurula katılma ve oy kullanma, yönetim/ denetim kurullarını seçme ve kardan pay alma hususlarını içermektedir.

2. Hissedarlara eşit davranılması: Azınlık payları ve yabancı hissedarlar dâhil olmak üzere aynı sınıftaki tüm hissedarlara eşit davranılmalıdır. Hissedar oy hakkı konusunda hisse senedini almadan önce bilgi sahibi olabilmeli, bu hakla ilgili değişikliklerde çıkarları doğrultusunda asaleten veya vekâleten oy kullanabilmelidir.

3. Diğer menfaat gruplarının rolleri: Şirketle ilişkisi bulunan menfaat gruplarının (Çalışanlar, vb) yasalarla verilmiş hakları tanınmalı, istihdamın ve refahın artırılması ve mali açıdan sağlıklı bir şirket oluşturulması amacıyla bu gruplarla şirket arasındaki işbirliği teşvik edilmelidir.

4. Kamunun aydınlatılması ve saydamlık: Şirketin mali durumu, performansı, mülkiyeti ve yönetimi ile ilgili hususlar dâhil olmak üzere şirketle ilgili tüm konularda zamanında ve doğru bilgilendirme yapılmalıdır.

5. Yönetim kurulunun görev ve sorumluluğu: Şirketin stratejik açıdan yönlendirilmesi, yönetim kurulunun şirket üzerinde etkin gözetimi ve hissedarlara karşı yönetim kurulunun hesap verebilirliği güvence altına alınmalıdır.

7

Kurumsal Vatandaşlık:

Son on yılda KSS kavramının yanı sıra kurumsal vatandaşlık kavramının da giderek daha fazla kullanılmaya başladığını görmekteyiz. Kurumsal vatandaşlık "bir kurumun paydaşları ve doğal çevreye olan ilişkileri ve etkilerini işlevsel hale getirecek stratejileri ve uygulamaları" dır. KSS kavramı ile eşanlamli olarak kullanıldığı görülmektedir. Ancak yine de aynı anlama gelmemektedir. Küresel kurumların kurumsal vatandaşlık yerine küresel vatandaşlık terimini kullandıklarını da görmekteyiz. KSS, kurumun değer yaratma zincirindeki etkinlikleri içerisine alan bir sosyal sorumluluk anlayışı sergilerken, kurumsal vatandaşlık, yerel çevrelerde uygulanan toplumsal etkinliklerle sınırlı olduğu ileri sürülmektedir.

Kurumsal vatandaşlığı sadece kurum ve çalışanlar arasında değil paydaşlar arasındaki ilişki olarak tanımlamaktadır. Bu kurumsal vatandaşlıktan ise beklentileri dört bileşen altında belirlemiştir Carroll,

1. Kârlılığı sağlamak (ekonomik sorumluluk)
2. Kanunlara uymak (yasal sorumluluk)
3. Etik davranma taahhüdü vermek (etik sorumluluk)
4. Hayırseverlik yoluyla geri vermek (kurumsal yardımların taahhüdü)

Kurumsal Hesap Verme Sorumluluğu:

Kurumsal hesap verme sorumluluğu, kurumsal sosyal sorumluluktan farklıdır. Kurumsal sosyal sorumluluk bir kurumun sorumluluklarının çerçevesini çizerken, kurumsal hesap verme sorumluluğu da, kurumların sorumluluklarına yönelik açıklama, ispatlama veya hareketlerini raporlama Hesap verebilirlik, çıkar sahipleri ile ilgili konuları içermekte ve kurum ile çıkar sahipleri arasındaki ilişkilerin düzenlenmesine yönelik kuralları açıklamaktadır. Kurum içerisinde alınan kararların doğruluğunu kanıtlama ve sorumluluğunu kabullenme bir gereklilik olarak görülmektedir. Bu bağlamda, hesap verebilirlik ilkesi, yönetimin işlevini ve sorumluluklarını açıklamayı, hissedar ve yöneticilerin taleplerini güvence altına alacak gönüllü çabaları desteklemeyi ve nesnel kararlar alındığının yönetim kurulları tarafından izlenmesini içerir.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK YAKLAŞIMLARI

Klasik yaklaşıma göre, kurum temel alınmakta ve kurum yöneticisi ve ortakların menfaati ön planda tutulmakta iken **modern yaklaşımda** müşteriler ön plana çıkmaktadır. Kurum kar elde etmeli ama diğer çıkar gruplarının yasal hakları korunmalıdır. Bu yaklaşıma göre, kurum yöneticileri, çalışanlara, tedarikçilere, kredi kuruluşlarına, topluluklara, topluma ve hisse sahiplerine karşı sorumludur Modern sosyal sorumluluk anlayışına göre, herhangi bir kurum; “yer altı veya yer üstü bir su kaynağına zehirli atıklarını bırakmamalı, ekolojik yapıyla barışık üretimlerde bulunmalı, iç ve dış çevrede yer alan tüm unsurları sosyal sorumluluk yönünde bilinçlendirmeli, örgüt içi ve dışı eğitim olanaklarını geliştirmeli, işgörenlerinin tüm sorunlarına duyarlı davranmalı”dır. Bu anlayışa göre, kurum sahibi, ortak veya yöneticileri aşağıdaki eylemlerde bulunabilmektedirler.

- **Şirketin sosyal sorumluluk konusunda bilinçli olduğu imajını yaymaya çalışmak:** Bu tam olarak sosyal sorumluluğu yansıtmamaktadır. Şirketler sosyal sorumluluğa katıldıklarını ispatlamaya çalışırlar. **Örneğin**, deprem vb. afetlerde, felaketzedelere giyecek ve yiyecek yardımı yaptıklarını kamuoyuna duyururlar.
- **İyi vatandaş-şirket rolü oynamak:** Şirketler, toplumun faydası için birtakım aktif girişimlerde bulunurlar. **Örneğin**, eğitim ve çevre sorunlarıyla ilgili çeşitli vakıflar kurup, işletebilirler.
- **Sosyal yönden sorumlu bir şirket gibi davranmak:** Birçok yönetici, örgütlerinin sadece kendi çıkarlarına göre hareket etmesine razı olmaz. **Örneğin**, çevre, eğitim gibi konularda hiçbir zorlama olmadan kendiliğinden yararlı uygulamalarda bulunabilirler.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK MODELLERİ

Carroll'un Sosyal Sorumluluk Modeli:

Archie Carroll (1979) sosyal sorumluluk kavramını ekonomik, yasal, etik ve hayırseverlik olmak üzere dört boyutu olarak ele almaktadır. Ekonomik sorumluluklar, ekonomik refah sağlamak için ve tüketim ihtiyaçlarını karşılamak için kurumların yükümlülüklerini içermektedir. Yasal sorumluluklar, kurumların yasal gereklilikleri çerçevesinde ekonomik misyonu yerine getirmek gerektiğini göstermektedir. Etik sorumluluklar kurumların toplumda uygun davranışları tanımlayan ahlak kurallarına uymayı gerektirir. Hayırsever (gönüllü) sorumluluklar ise isteğe bağlı sorumluluklardır.

Ekonomik sorumluluklar: Kurumlar, toplumun ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetin üretilmesinde kaynakların verimli kullanılması ve kar elde edecek biçimde satılmasından sorumludur. Kurumların varlığını sürdürebilmesi kar elde etmesine bağlıdır. Bu nedenle kurumların öncelikli sorumluluğu ekonomiktir

Yasal sorumluluklar: Kurum faaliyetlerini gerçekleştirirken yasalara ve iş kanunlarına uygun hareket etmekle sorumludur. Yasaların da toplumu koruyucu önlemler aldığı düşünüldüğünde kurumlar yasal sorumluluklarını yerine getirerek toplum refahına katkıda bulunmaktadır

Etik sorumluluklar: Yasalarla belirlenmiş olmasa da toplum, kurumun, toplum değer ve normlarından türetilmiş yazılı veya yazılı olmayan kodlar, normlar ve değerleri benimsediğini yansıtacak, etik sorumluluklarını yerine getirmesini beklemektedir. Kurumun ürettiği ürün ve hizmetler konusunda dürüst davranması, alverişlerde karşı tarafı kandırmaması, kurumu toplum gözünde küçük düşürücü davranışlardan kaçınması etik davranışlar olarak kabul edilmektedir.

Hayırsever (gönüllü) sorumluluklar: Kurumun sadece gönüllü ve isteğe bağlı olarak toplum yararına olacak hayırsever uygulamalarını kapsamaktadır. Bu uygulamalar doğrudan ya da dolaylı olabilir.

Frederick'in Kurumsal Sosyal Sorumluluk Modeli:

Frederick, sosyal sorumluluğun erken tanımlamalarından birini gerçekleştirmiştir. Ona göre (1960) "sosyal sorumluluk, işadamlarının halkın beklentilerini karşılayan bir ekonomik sistemin işleyişini denetlemesi gerektiği" anlamına gelmektedir Frederick, Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı **CSR1** (Corporate Social Responsibility) ile tanımlanırken kurumsal sosyal tepkisellik kavramının **CSR2** (Corporate Social Responsiveness) ile tanımlandığını görmekteyiz. 1980'li yıllarda ise kurumsal sosyal doğruluk (corporate social rectitude) **CSR3** kavramından, 1990'lı yılların sonunda ise alışıldık kurum kavramından uzaklaşarak evren (cosmos), bilim (science) ve din (religion) kavramlarından bileşeninden oluşan **CSR4** kavramına geçiş yapılmıştır.

Davis'in Sosyal Sorumluluk Modeli:

Keith Davis tarafından geliştirilen model, içinde bulunduğu toplumun refahını koruyan ve iyileştiren kurumların neden ve nasıl önlem aldıklarına yönelik beş varsayım önermektedir:

1. Sosyal sorumluluk güçten kaynaklanır. Kurumlar çalışan hakları ve çevre kirliliği gibi konularda doğrudan güç sahibi olduğu için bu sorunlardan da kurumun sorumlu tutulması gerektiği sonucuna ulaşmaktadır.

2. Kurum toplumdaki girdi almaya açık olan ve toplumla ilişkili faaliyetlere yönelik açık bilgi veren iki uçlu açık bir sistem olarak faaliyet göstermelidir. Kurum toplum temsilcilerini dinlemeli ve dikkate almalı, sürekli ve açık bir iletişim sürdürmeye istekli olmalıdır.

3. Kurum, bir faaliyet, ürün ya da hizmetin sosyal maliyet ve kazançlarını her yönüyle hesaplayarak onu ileri götürüp götürmeyeceğine karar vermelidir.

4. Her bir faaliyet, ürün veya hizmet ile ilişkili olan sosyal maliyetler dolaylı olarak müşterilere yansıtılmalıdır.

5. Vatandaş olarak kurumların normal alanları d işında kalan sosyal sorunlarla ilgilenme sorumluluğuna sahiptir. Bu son varsayım çerçevesinde kurum gönüllü olarak bir sosyal sorunun çözümü için çalışabileceği savunulmaktadır.

Wartick ve Cochran Sosyal Sorumluluk Modeli:

Wartick ve Cochran (1985), Carroll'un dört boyutlu sorumluluklar modelinden yola çıkarak yeni bir model oluşturmuştur. Carroll'un modelinin kurum ve toplum arasındaki ilişkilerin analizi açısından değerli bir çerçeve oluşturmasına rağmen ilişkileri mikro ölçekte analiz etmesi açısından eleştirilmektedir. Wartick ve Cochran bu modele ilişkin yaptıkları tartışmalarda şu sonuçlara ulaşmıştır;

1. Kurumlar, eşit istihdam olanağı, iş güvenliği ve sağlığı, doğal çevrenin korunması gibi sosyal hedefler açısından önemli roller üstlendiği için ekonomik ve sosyal performansları ayrı ayrı ele alınmalıdır.
2. Kamuya karşı sorumlulukla sosyal sorumluluk farklı kavramlardır ve ayrı kavramlar olarak ele alınmalıdır.
3. Sosyal sorumluluk ve sosyal taleplere cevap verme farklı uygulamalar olduğu için, sosyal talep ve sorunlara cevap verme süreci baz alınarak ölçümleme yapılmamalıdır.
4. Sosyal sorunlara cevap verme sürecinin çıktısı olarak geliştirilen politikalar değerlendirilmelidir

Wood'un Sosyal Performans Modeli:

Donna J. Wood (1991) geliştirdiği modelinde sonuçlar veya performans yaptığı vurgu ile önemli bir katkı sağlamıştır. Wood, özellikle Carroll (1979) ve Wartick ve Cochran (1985) geliştirdiği modeli temel alarak sosyal performans modelini geliştirmiştir. Bu modele göre kurumların dış çevresi ile ilişkilerinde yürüttüğü faaliyetler sosyal performans olarak üç unsuru içermektedir:

1. Motive eden ilkeler
2. Davranışsal süreçler
3. Yönetmel faaliyetlerin gözlenebilir olması

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUĞUN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Genel hatları itibariyle KSS'nun kurum açısından sağlayacağı faydalar halkla ilişkiler, insan kaynakları, finansal getiriler gibi gruplar altında ele alınabilir.

- ➔ Müşteri sadakati için önemli avantaj sağlar
- ➔ Müşterilerin güveninin kazanılmasını sağlar
- ➔ Marka imajın olumlu etkiler ve marka değerini artırır
- ➔ Kurumun itibarında artış sağlar

Avrupa Birliği Komisyonuna göre ise kurumlar için KSS avantajları şöyle sıralanmaktadır:

- Karlılık için sıklıkla doğrudan bir fayda sağlar: Özellikle iş alanında yapılan iyileştirmelerin üretim ve ürün kalitesi üzerinde olumlu etkisi vardır. Çevreye verilen zararı en aza indirirken kullanılan yöntemler de masrafların azalmasını sağlamaktadır.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK

- ✘ Kurumlar, KSS yoluyla kurumsal değerlerini ortaya çıkarmayı seçebilir. KSS ve etik değerler birbiri ile ilintilendirilebilir.

Sosyal sorumluluğun dezavantajları ise řu şekilde sıralanabilir;

- ✘ Sosyal eylemlerin ürün maliyetlerine yansıtılmasıyla fiyatlar artar, bu da pazar kaybına neden olabilir.
- ✘ Sosyal eylemler için yeni insan kaynağına ihtiyaç duyulabilir.
- ✘ İşletme sahiplerinin, ortaklarının veya yöneticilerinin sosyal konulara fazla duyarlı davranmaları, örgütsel amaçlardan uzaklaşılmasına neden olabilir.

Bu zetin tamamını,çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız



<https://www.kolaysinavlar.com/kurumsal-sosyal-sorumluluk-hit206u?search=H%C4%B0T206U>